

Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo

Recursos e infraestructuras para a docencia dos Tí

El edificio, donde se ubica <?xml:namespace prefix = " st1" ns = " urn:schemas-microsoft-com:office:smrttags" />la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo ocupa una superficie de 7.996 m2. Allí, además de las aulas enumeradas existen despachos para profesores, concretamente, 57 despachos.

À Otras instalaciones de interés son las siguientes: Biblioteca y Salas de Lectura, Sala de Juicios, Delegación de alumnos, Conexión inalámbrica, Web de la Facultad de Ciencias Jurídicas y del Trabajo, recursos docentes en Red. Como apoyo a la docencia, la Universidad de Vigo ha puesto a disposición de profesorado y alumnado la plataforma FAITIC

(<http://faitic.uvigo.es/>) con recursos en línea destinados a la teleformación, Servicio de reprografía y Cafetería .

Coordinación da mobilidade

A coordinación dos programas de À mobilidade Erasmus, Sicue Séneca, Isep realizase pola Prfa. Dna. Regina Ibáñez Paz (Despacho A-206, À e-mail ripaz@uvigo.es, tlfno.À (00.34).986.813.823À sen perxuicio da labor de orientación e información da ORI.

Titulacions impartidas no Centro

Neste Centro impártense as seguintes titulacions: Grado en Dereito, Grado en Relacions laborais e Recursos Humanos, Licenciatura en Dereito (rama económico-empresarial), Diplomatura en Relacions Laborais, Master en Ordenación Xurídica do mercado e mailoÀ Master en menores en situación de desprotección e conflito social. A información específica sobor de cada un atoparase de seguido no seu apartado propio.

À

E de importancia suliñar que o MASTER EN XESTIÓN E DIRECCION LABORAL ATÓPASE EN SUSPENSION TEMPORAL para el CURSO 2009/2010.

À

Outra información

Na páxina <http://www.uvigo.es/alumnado/index.gl.htm> a/a alumno/a atopará información de interese sobor asociacions, biblioteca, bolsas, créditos, emprego, mobilidade, premios, outros (actividades extracadémicas e recreativas), residencias, Secretaría virtual. servicios informáticos, transportes, acceso á Universidade e convalidacions.

Calendario académico

Calendario escolar curso 2009-2010

Estudos oficiais de grao e posgrao

(Aprobado en Consello de Goberno do día 20-04-2009)

1.- O período lectivo do curso académico comprenderá do día **21** de setembro de 2009 ao **30** de xullo de 2010. O mes de agosto non será lectivo.

2.- As actividades académicas comezarán e rematarán nas datas seguintes:

Primeiro cuadrimestre inicio: **21** de setembro de 2009.

remate: **3** de febreiro de 2010.

Segundo cuadrimestre inicio: **4** de febreiro de 2010.

remate: **7** de xuño de 2010.

3.- Cando estea previsto a realización de probas de avaliación os/as estudantes en cada curso académico terán dereito a dúas

oportunidades quedando o calendario recomendado de probas de avaliación organizado en tres períodos:

Denominación	Datas das probas de avaliación	Data límite de rexistro das cualificacións en xescampus
Primeiro cuadrimestre	entre o 21 de xaneiro e o 3 de febreiro de 2010.	18 de febreiro de 2010
Segundo cuadrimestre	entre o 25 de maio ao 7 de xuño de 2010.	25 de xuño de 2010
Xullo	entre os días 1 ao 15 de xullo de 2010.	26 de xullo de 2010

4.- As clases interromperanse dende o día **21** de decembro de 2009 ata o día **8** de xaneiro de 2010 (ambos os dous incluídos), os días **15** e **16** de febreiro e dende o día **27** de marzo ao **5** de abril de 2010 (ambos os dous incluídos).

5.- Terá carácter festivo o día **28** de xaneiro de 2010 (celebración do patrón da Universidade). Posuirán o mesmo carácter os días das festas oficiais do Estado, da Comunidade Autónoma e, en cada Campus, os días das festas locais.

6.- Así mesmo, en cada Centro terán carácter festivo a data da festa do Centro. Todas as que non coincidan en luns ou venres, pasaranse a eses días.

E.T.S. Enxeñeiros de Telecomunicación	29-09-09, martes
E.U. Enx. Téc. Forestal	04-10-09, domingo
Facultades de Bioloxía// Ciencias do Mar// Química//Ciencias	15-11-09, domingo
E.U. Formación do Profesorado de E.X.B.	27-11-09, venres
E.T.S. Enxeñaría de Minas	04-12-09, venres
Fac. de Dereito // Fac. CC. Xurídicas e do Traballo	07-01-10, xoves
E.S. Enxeñaría Informática	25-02-10, xoves
E.T.S. Enx. Industrial // E.U. Enx. Téc. Industrial	19-03-10, venres
Facultade CC.EE.EE. // CC.EE e Turismo // E.U.Est. Empresariais	05-04-10, luns
Fac. Historia//Filoloxía e Tradución//Fac. CC. da Educación//Fac. CC.Educ. e Dep.	26-04-10, luns
Facultade de Ciencias Sociais e da Comunicación	29-04-10, xoves
Fac. CC. Xurídicas e do Traballo (Relacións Laborais)	01-05-10, sábado
Facultade de Belas Artes	08-05-10, sábado
EE.UU. de Enfermería	12-05-10, mércores

Normativa e lexislación

Dentro da normativa destacamos:

- Lei Orgánica 6/2001, do 21 de decembro de Universidades.
- Lei Orgánica 4/2007, do 12 de abril, pola que se modifica a Lei 6/2001 de Universidades.
- O regulamento de Estudiantes.

Ista e outra normativa atópase na páxina web da Univeridade na información relativa ao alumnado.

d. A normativa de permanencia na Universidad de Vigo, foi aprobada polo Consello Social o 13 de xuño do 2001 e modificouse pra adaptalo o longo do tempo. Regula as seguintes materias:matriculación no 1º curso de acceso ou reinicio de estudos, convocatorias, rendimento académico mínimo, comisión de permanencia, requisitos da matrícula, avaliación curricular e reinicio de estudos.O Seu contido pode consultarse no enlace:

http://webs.uvigo.es/sxeralweb/images/normativa/ordenacion_academica/normativa_de_permanencia_na_universidade_de_vigo.pdf

Información xeral do centro

EQUIPO DECANAL

Decana

Ana María Pita Grandal

Vicedecanos/as

Pilar Allegue Aguate

María del Mar Rodríguez Domínguez

Ángel Aday Jiménez Alemán

Secretaria

Patricia Valcárcel Fernández

Â

Â

Â

Campus Univ. Vigo
36200 Vigo Tel: 986814010 Fax 986814011
e-mail sdfdev@uvigo.es

<http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/>

Â

A Xunta de Facultade da Fac de CCXX e do Traballo de Vigo e un órgano colexiado de representación, decisión e contol do centro. Está composta polo Decano/a, que a preside, e polos demais membros determinados no artigo 4 da súa normativa de réximen interno aprobada no Consello de Goberno do 5 de outubro de 2005.

Atopamos tamén as seguintes Comisións Delegadas da Xunta de Facultade:

a.- Comisión Permanente da Xunta de Facultade.

b.- Comisión de Docencia.

c.- Comisión de Convalidacións e Validacións.

d.- Comisión de Biblioteca e Extensión Universitaria.

De unha especial importancia é a Comisión de Calidade.

Â Tamén sulñamos o destacado papel, pola súa transcendencia, das Xuntas de Titulación encargadas de elaborar, aprobar e modificar as propostas dos plans de estudos. Atopamos de unha banda a Xunta de Titulación de Relacións Laborais e pola outra a Xunta de Titulación de Dereito Económico.

Â

PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V08G720V01111	Dereito: Teoría do dereito	1c	9
V08G720V01112	Matemáticas: Matemáticas	1c	9
V08G720V01113	Empresa: Fundamentos de administración	1c	6
V08G720V01114	Dereito: Dereito romano	1c	6
V08G720V01115	Economía: Economía española e mundial	1c	6
V08G720V01121	Dereito: Dereito constitucional I	2c	9
V08G720V01122	Estatística: Estatística	2c	6
V08G720V01123	Empresa: Xestión de empresas	2c	6
V08G720V01124	Historia: Historia do dereito	2c	6
V08G720V01125	Economía: Microeconomía	2c	9

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Teoría do dereito**

Materia	Dereito: Teoría do dereito			
Código	V08G720V01111			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Allegue Aguete, Pilar			
Profesorado	Allegue Aguete, Pilar Pérez Álvarez, Luís			
Correo-e	pallegue@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia introduce ao estudiantado nos conceptos básicos do Dereito.			

Competencias de titulación

Código

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer as principais institucións xurídicas.		
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.		
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.		
Coñecer os principios e valores constitucionais.		
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.		
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.		
Ser quen de argumentar xuridicamente.		
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.		
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.		
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.		
Ser quen de manexar fontes xurídicas.		
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.		
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.		
Capacidade de síntese e análise.		
Capacidade para aprender.		
Capacidade de xestión da información.		
Capacidade para adaptarse a novas situacións.		
Capacidade para organizar e planificar.		
Resolver problemas de forma eficaz.		
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.		
Traballar de forma autónoma con iniciativa.		
Traballar de forma cooperativa.		
Preocupación pola calidade.		

Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.

Comunicarse de xeito efectivo nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).

Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.

Contidos

Tema

I. O Dereito como forma de organización social e como sistema normativo.	TEMA 1. O concepto de Dereito. Positivismo e lusnaturalismo. O Dereito como sistema normativo. Validez, eficacia e xustiza do Dereito. TEMA 2. O Dereito como forma de organización social. O control social e o Dereito. Dereito e cambio social. As funcións do Dereito. TEMA 3. O Dereito e outras ordes normativas. O Dereito e os usos sociais. O Dereito e a moral. Distincións e conexións. Ética pública e ética privada. O Dereito como realización da moralidade: moral legalizada. TEMA 4. Dereito e forza. Dereito e poder político. Aproximación histórica. Aproximación sistemática. O punto de vista externo. O punto de vista interno: o Dereito como organización do poder. O Estado de Dereito e os seus tipos.
II. A ciencia do Dereito.	TEMA 5. O coñecemento científico sobre o Dereito: a polémica sobre a súa posibilidade. A dogmática xurídica. Ciencia do Dereito, Filosofía do Dereito e Socioloxía do Dereito.
III. Teoría do Dereito: a norma xurídica e o sistema xurídico.	TEMA 6. A norma como proposición prescritiva. Principais dimensións da norma xurídica. Clasificación das normas xurídicas. Principios e regras. TEMA 7. O ordenamento xurídico como sistema. A unidade do ordenamento xurídico. A coherencia do ordenamento xurídico e o problema das antinomías. A plenitude do ordenamento xurídico e as lagoas. TEMA 8. A produción normativa. O Dereito legal e o Dereito xudicial. Outras normas de produción normativa: especial referencia ás fontes do Dereito da Unión Europea.
IV. Interpretación e aplicación do Dereito.	TEMA 9. Interpretación e aplicación do Dereito. Dereito e linguaxe. Criterios de interpretación. A argumentación xurídica.
V. Conceptos xurídicos fundamentais.	TEMA 10. A relación xurídica. Dereito subxectivo e deber xurídico. Responsabilidade. Ilícito e delito. a sanción e os seus tipos.
VI. Os problemas do Dereito xusto e a eficacia do Dereito.	TEMA 11. Xustiza e Dereito. As relacións entre Dereito e política. Teorías da xustiza: clásicas e contemporáneas. TEMA 12. Lexitimidade do poder e xustiza do Dereito. A xustiza formal: a seguridade xurídica. A xustiza material: liberdade, igualdade e solidariedade. Os dereitos fundamentais, os valores e os principios como desenvolvemento da idea de xustiza. TEMA 13. A obediencia ao Dereito. Obriga moral e obriga xurídica. Obediencia e resistencia ao Dereito. A desobediencia civil e a obxección de conciencia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	23.5	0	23.5
Presentacións/exposicións	10	30	40
Sesión maxistral	43	66	109
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	50.5	52.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Presentacións/exposicións	Preparación en pequenos grupos dun tema e exposición oral.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais dirixida aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Formulacións e resolucións de dúbidas.
Prácticas de laboratorio	Formulacións e resolucións de dúbidas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo intensivo de determinados temas, discusión, participación e elaboración de documentos e conclusións.	Ata 10
Prácticas de laboratorio	Probas de carácter periódico para valorar a correcta comprensión e aplicación dos contidos da materia.	Ata 10
Sesión maxistral	Valorarase a presencialidade	Ata 10
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	proba na que se validan os coñecementos adquiridos ao longo do curso.	Ata 70

Outros comentarios e segunda convocatoria

Os/ as alumnos que non seguiron ou non superaron a avaliación continua teñan dereito a un examen final teórico-práctico no que se avalían as competencias globais da materia e co que poidan acadar o 100% da nota.

A nota mínima no examen final para poder sumar unha avaliación continua e de 4.

Os que no superen unha nota final, pero sí a avaliación continua manteñen a nota para curso académico seguinte.

Todas estas condicións manteráanse no convocatoria fin de carreira.

Bibliografía. Fontes de información

- Bobbio, Norberto, Teoría General del Derecho, Debate, 1995
- De Lucas, Javier y otros, Introducción a la Teoría del Derecho, Tirant lo Blanch, 1997
- Prieto Sanchís, Luís y otros, Lecciones de Teoría del Derecho, Mac Graw Hill, , 1997
- Peces-Barba Martínez, Gregorio y otros, Curso de Teoría del Derecho, Marcial Pons, Última edición
- Pérez Luño, Antonio Enrique y otros, Teoría del Derecho, Tecnos, 1997.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Matemáticas: Matemáticas**

Materia	Matemáticas: Matemáticas			
Código	V08G720V01112			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Matemáticas			
Coordinador/a	García Cutrin, Francisco Javier Herves Beloso, Carlos			
Profesorado	García Cutrin, Francisco Javier Herves Beloso, Carlos			
Correo-e	cherves@uvigo.es fjgarcia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Comprender as técnicas matemáticas básicas, necesarias para a modelización do comportamento económico.	saber saber facer	A7 A12 B13
- Ser capaz de formular modelos simples de relación das variables económicas baseados no manexo da álgebra lineal e do cálculo diferencial.	saber facer	A7 A12
- Avaliar, utilizando técnicas matemáticas, as consecuencias das distintas alternativas de acción e seleccionar as máis idóneas.	saber facer	A8 A12 B13
- Ter habilidades para argumentar de modo rigoroso, coherente e intelixible, tanto na expresión oral como na escrita.	Saber estar / ser	B4 B5

Contidos

Tema	
1. Funcións dunha variable real.	Introdución. Gráficas. Continuidade. Teorema de Bolzano.
2. Cálculo diferencial de funcións dunha variable real.	O concepto de derivada. Interpretación económica. Crecemento. Cálculo de derivadas. Derivación de funcións compostas. Máximos e mínimos.
3. Integración.	Áreas baixo curvas. Teorema fundamental do cálculo integral. Derivación de integrais. Cálculo de primitivas.
4. Cálculo matricial.	Vectores. Matrices. Sistemas de ecuacións. Autovalores. Formas cadráticas.

5. Derivadas parciais.	Derivadas de funcións de varias variables. Derivadas parciais. Cálculo de derivadas parciais. Vector gradiente. Matriz xacobiana. Regra da cadea. Derivadas de orde superior. Matriz hessiana. Funcións homoxéneas.
6. Convexidade.	Conxuntos convexos. Funcións cóncavas e convexas. Propiedades.
7. Optimización sen restricións.	Condições necesarias de primeira e segunda orde para a existencia de extremos. Condições suficientes.
8. Optimización con restricións de igualdade.	Introdución. Condición necesaria para a existencia de óptimos: teorema dos multiplicadores de Lagrange. Condições suficientes.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	50	70
Titoría en grupo	8	8	16
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	8	20	28
Sesión maxistral	37	37	74
Probas de resposta curta	3	12	15
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Titoría en grupo	Entrevistas que o estudantado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a disciplina obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudantado. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua, ata un 40 por cento
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividade en que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa disciplina. O alumnado debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua, ata un 40 por cento
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA .	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua, ata un 40 por cento

Probas de resposta curta	Exames con preguntas breves sobre a materia. COMPUTABLE EN EVALUACIÓN CONTINUA	Xunto co resto dos elementos da avaliación continua, ata un 40 por cento
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final.	Máximo un 60 por cento

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final da materia será a suma da puntuación obtida polo traballo e as probas realizadas durante o curso (avaliación continua) cunha ponderación mínima do 40 % sobre o total, e da nota acadada no exame final cunha ponderación máxima do 60 % sobre o total. En caso de non superar a materia na primeira convocatoria, a nota obtida polo traballo realizado ao longo do curso manterase para a convocatoria de xullo.

Os puntos da avaliación continua obteranse por:

-a asistencia ás clases e participación nas mesmas.

-probas curtas realizadas ao longo do curso.

-exercicios e/ou traballos propostos previamente e realizados fora das horas de clase.

Bibliografía. Fontes de información

Balbás, A. e outros., *Análisis matemático para la economía I y II*, Madrid: A.C., 1987.

Besada, M. e outros. *Cálculo de varias variables: Cuestiones y ejercicios resueltos*. Madrid: Pearson Educación, 2001.

Sydsaeter, K. e Hammond, P. J. *Matemáticas para el análisis económico*. Madrid: Prentice-Hall, 1996.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Fundamentos de administración**

Materia	Empresa: Fundamentos de administración			
Código	V08G720V01113			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Organización de empresas e márketing			
Coordinador/a	Arevalo Tomé, Raquel			
Profesorado	Arevalo Tomé, Raquel Pérez Pereira, Santos			
Correo-e	arevalo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A2	Posuír e comprender coñecementos sobre as interrelacións existentes entre os distintos subsistemas que conforman o sistema empresarial
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía
A4	Posuír e comprender coñecementos sobre o marco económico que regula as actividades empresariais, e a correspondente normativa
A5	Posuír e comprender coñecementos sobre a relación entre a empresa e o seu entorno avaliando a súa repercusión na estratexia, comportamento, xestión e sustentabilidade empresarial
A6	Posuír e comprender coñecementos sobre os distintos procesos, procedementos e prácticas de xestión empresarial
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo

B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Conseguir que o alumnado comprenda os principais conceptos económicos e os vincule ao funcionamento das empresas no ámbito interno e externo, de modo que sexa capaz de analizar todas as áreas das empresas e as relacións que se producen entre estas e fóra delas, seguindo normas escritas e estruturadas e normas non escritas.	saber	A1
	saber facer	A2
		A3
		A4
		A5
		A6
		A7
- Promover a capacidade do estudiantado para aplicar os coñecementos adquiridos na consulta da bibliografía e fontes de información diversa, para a reflexión e a defensa de argumentos, resolución de problemas e análises diversos sobre a economía da empresa.	saber	A8
	saber facer	A9
		A10
		A12
		A15
		A16
- Capacitar ao alumnado para que comunique as súas ideas de forma obxectiva, sintética e comprensible para outros, con claridade, evitando as barreiras da comunicación e potenciando o traballo en equipo.	Saber estar / ser	B1
		B2
		B3
		B4
		B5
		B8
	B9	
- Facilitar a aprendizaxe nas competencias específicas da profesión, de modo que poidan desenvolverse no futuro con coñecemento do posto de traballo, con seguridade, autonomía, orde, responsabilidade e ética, en definitiva, con alto valor persoal e profesional.	saber facer	B12
	Saber estar / ser	B13
		B14
		B15
		B16
		B17
		B18

Contidos

Tema	
Tema 1. Pensamento administrativo: escolas e enfoques relevantes.	Conceptos de organización e xerente Funcións administrativas Principais representantes do pensamento administrativo
Tema 2. Estrutura e dinámica do medio	Definición de entorno Entorno xenérico (PESTEL) Entorno específico Perfil estratéxico e DAFO
Tema 3. A organización como sistema aberto e responsable.	Definición da RSC Ámbitos de aplicación da RSC Proceso para integrar a RSC na empresa Medir e comunicar a RSC
Tema 4. Toma de decisións e planificación.	Definir planificación empresarial e os seus elementos Definir decisión e toma de decisións Ambientes de decisión e criterios de decisións Matrices de decisión Árbores de decisión
Tema 5. Organización.	Definición de conceptos básicos Elementos claves no deseño organizacional Diferenciar organizacións mecánicas e orgánicas Deseños organizacionais tradicionais e contemporáneos Mecanismos de coordinación

Tema 6. Liderazgo, cultura e influencia no contexto global.	Relacións entre cultura, motivación e liderazgo Cultura organizacional Motivación: concepto e proceso Teorías de motivación Liderazgo: concepto e tipos Teorías sobre liderazgo
Tema 7. Control e seguimento.	Definición do proceso de control Proceso de control Tipos de control

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	38	38
Resolución de problemas e/ou exercicios	20	20	40
Estudos/actividades previos	0	10	10
Sesión maxistral	30	30	60
Probas de resposta curta	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución de forma individual ou en grupo de cuestións formuladas (casos de empresas, exercicios de toma de decisións e traballo en grupo).
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba obxecto de avaliación continua. Consiste na resolución de forma individual ou en grupo de cuestións formuladas, guiadas e supervisadas polo profesorado da disciplina. Avaliarase a participación do estudiantado e a comprensión da materia. Inclúe prácticas de seminario (casos de empresas, exercicios de toma de decisións e traballo en grupo)
Estudos/actividades previos	Son tarefas que necesariamente tera que facer o alumno antes de acudir as prácticas (lecturas de textos, búsqueda de certas información...)
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo e fundamentos teórico-prácticos para a resolución de problemas e/ou exercicios obxecto de avaliación continua, que ten que desenvolver o alumno. Se controlará e incentivará a asistencia e participación activa do alumno no desenvolvemento deste epígrafe metodolóxico da materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Tempo reservado para orientar e atender ao alumnado, e resolver as súas dúbidas no proceso de adquisición das competencias da materia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Resolución de problemas e/ou exercicios	Valorarase a participación do alumno, a súa capacidade de crítica, a súa capacidade expositiva na resolución destes exercicios nas prácticas	32
Estudos/actividades previos	Nas prácticas valorarase se o alumno realizou as tarefas propostas necesarias para realizar as prácticas de forma eficiente (lecturas, búsqueda de información)*	8
Probas de resposta curta	Será necesario aprobar este apartado para aplicar porcentaxes e avaliar prácticas. 60 Proba para avaliar as competencias adquiridas que inclúe preguntas directas sobre un aspecto concreto. O estudante debe responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teña sobre a materia. Constará de preguntas curtas a nivel de concepto, enumeración ou resumo sintético sobre os contidos da materia.	

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para superar a materia será necesario aprobar o exame teórico (data provisional prevista: 16 enero 2015 y 17-07-2015) ; a partir de aí aplicarase o criterio (60%-40% relativo a exame e prácticas). Para aplicar o criterio anterior de avaliación continua será obrigatoria a asistencia a un 80 % do total das clases prácticas. Salvo ausencia xustificada.

* Valorarase con 0.25 puntos a realización do curso virtual organizado pola Biblioteca "Coñece a Biblioteca e aprende a buscar, avaliar e utilizar a información", dirixido ao alumnado de 1º grao e que ten coma obxectivo que o estudante adquira os coñecementos básicos para buscar, analizar, seleccionar e organizar a información de xeito eficiente, así como utilizar e comunicar a información eficazmente de forma ética e legal.

Bibliografía. Fontes de información

Robbins, S., De Cenzo, D., Fundamentos de Administración, Pearson-Prentice Hall, 6ª Edición, México, 2009

Robbins, Coulter, Administración, Pearson Educación; 10 edición, México, 2010

Stoner, Freeman y Gilbert, Administración, Prentice Hall, México

Iborra, M., Dasí, A., Dolz, C., Ferrer, C., Fundamentos de Dirección de Empresas, Thomson, Madrid, 2006

Hellriegel, D., Jackson, S., Slocum, J., Administración. Un enfoque basado en competencias, Thomson, 10ª Edición, México, 2005

Hitt, M., Ireland, R., Hoskisson, R., Administración Estratégica: Competitividad y globalización: conceptos y casos, International Thomson, 7ª Edición, México, 2008

Amaru, A., Fundamentos de Administración, Pearson Educación, México, 2009

Piñeiro García, Pilar; Arévalo Tomé, Raquel; Caballero Fernández, Gloria y García-Pintos Escudero, , Introducción a Economía de la Empresa. Un enfoque teórico-práctico., Delta publicaciones, 2010

Â

Â

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Empresa: Xestión de empresas/V03G020V01203

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operacións/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Dereito romano**

Materia	Dereito: Dereito romano			
Código	V08G720V01114			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Profesorado	Fuenteseca Degeneffe, Margarita			
Correo-e	mfd@uvigo.es			
Web	http://mfd@uvigo.es			
Descrición	Estúdase o Dereito romano como base do dereito europeo occidental xeral			

Competencias de titulación

Código

A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A8	Aplicar os coñecementos adquiridos a futuras situacións profesionais e desenvolver competencias relacionadas coa elaboración e defensa de argumentos e resolución de problemas dentro da súa área de estudo
A17	Coñecer as principais institucións xurídicas
A18	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A19	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A21	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A22	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A24	Ser quen de argumentar xuridicamente
A26	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A27	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A28	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A29	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A30	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A31	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A33	Ser quen de elaborar normas
A34	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B20	Capacidade de síntese e análise
B21	Capacidade de aprender
B22	Capacidade de xestión da información
B23	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B24	Capacidade para organizar e planificar
B25	Resolver problemas de forma eficaz
B26	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B27	Traballar de forma autónoma con iniciativa

B29	Preocupación pola calidade
B30	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B31	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B32	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	saber	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31 B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30
Coñecer as principais institucións xurídicas xurdidas do Dereito romano, na súa maior parte.	saber	A1 A8 A17 A18 A19 A22 A24 A26 A27 A28 A29 A30 A31 B1 B2 B5 B12 B13 B17 B20 B21 B25 B26 B30

Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións en Dereito privado, saber neste caso Dereito privado romano.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.

saber

A1
A8
A17
A18
A19
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
A33
A34
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B27
B30
B31

Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico, xa que o dereito integrador é saber o Dereito romano, orixe do ius.

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Apreciar a diversidade e a multiculturalidade, xa desde o principio do Dereito, posto que xa Roma distinguía entre os cidadáns, latinos ou peregrinos, como distintos suxeitos xurídicos.

saber
Saber estar / ser

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica, apreciando a saber
súa implantación sen apenas cambios na maioría das súas creacións no Dereito actual. Saber estar / ser

A1
A8
A17
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de argumentar xuridicamente.

saber
saber facer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de manexar fontes xurídicas.

saber
saber facer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar, a través dos casos que contén o Digesto.

saber
saber facer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de elaborar normas.

saber
saber facer
A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
A33
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico, coñecendo os seus principios fundamentais.

saber
saber facer
Saber estar / ser
A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de manexar a oratoria xurídica e de empregala de forma práctica.

saber
saber facer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Ser quen de negociar e mediar.

saber
saber facer
Saber estar / ser

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
A34
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Capacidade de síntese e análise.

saber A1
saber facer A8
Saber estar / ser A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Capacidade de aprendizaxe.

saber facer A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Capacidade para organizar e planificar.

saber
saber facer

A17
A18
A19
A21
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
A33
B1
B2
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B23
B24
B25
B26
B27
B30
B32

Capacidade de xestión da información.

saber
saber facer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B25
B26
B30

Resolver problemas de forma eficaz.

saber
saber fazer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B23
B24
B25
B27
B29
B30
B31

Aplicar pensamento crítico, lógico e creativo.

saber
saber fazer

A1
A8
A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Traballar de forma autónoma con iniciativa.

saber A1
saber facer A8
Saber estar / ser A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B22
B23
B24
B25
B26
B27

Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.

saber A1
saber facer A8
Saber estar / ser A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B30

Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.

saber A1
saber facer A8
Saber estar / ser A17
A18
A19
A22
A24
A26
A27
A28
A29
A30
A31
B1
B2
B5
B12
B13
B17
B20
B21
B25
B26
B27
B30
B32

Contidos

Tema

(*)I. Introducción histórica y fuentes

TEMA 1. Evolución histórica do Dereito romano. 1. Periodificación histórica. 2. Dereito romano arcaico. 3. A República. 4. O principado. 5. O dominado. 6. Justiniano. TEMA 2. Fontes do Dereito romano. 1. O Dereito romano primitivo: a lei das XII táboas. 2. O Dereito na época republicana: ius civile, ius gentium e ius honorarium. 3. O Dereito clásico durante o principado: a xurisprudencia. 4. O Dereito romano postclásico: Dereito vulgar. 5. O Corpus Iuris Civilis de Justiniano.

*II. Institucións de Dereito privado romano

- a) Conceptos de Dereito.
- b) O proceso civil romano
- c) Dereitos reais

TEMA 1. A persoa como suxeito de Dereito. 1. Concepto romano de persoa. 2. Nacemento e extinción da persoa física. 3. Proba do nacemento e da morte. 4. Capacidade xurídica de obrar. 5. Causas modificativas da capacidade de obrar. TEMA 2. O status da persoa física (1) 1. Status libertatis: libres e escravos. 2. Situación xurídica e social do escravo. 3. Causas da escravitude. 4. Modos de extinción da escravitude. Manumisiones. TEMA 3. O status da persoa física (2) 1. Status civitatis: Cives romani, latini, peregrini. 2. Adquisición e perda da cidadanía. 3. Status familiae: o Paterfamilias e os sometidos ao seu poder (patria potestas, manus, mancipium). 4. A capitis deminutio. TEMA 4. Introducción ao estudo do proceso romano. 1. Da xustiza privada á administración pública da xustiza. 2. Conceptos previos: proceso e relación procesual, xurisdición, acción e Dereito subxectivo. 3. Distintos tipos de procesos ordinarios civís. 4. A administración da xustiza en Roma. TEMA 5. O procedemento das legis actiones. 1. Nocións xerais. 2. Clases: Legis actio sacramento, Legis actio per iudicis arbitrive postulationem, Legis actio per conditionem, Legis actio per manus iniunctionem, Legis actio per pignoris capionem. 3. Valoración de conxunto. TEMA 6. O procedemento formulario: nocións introductorias. 1. Orixe e características do procedemento formulario. 2. A organización xudicial: maxistrados, a competencia e os demais límites da iurisdicção. Xuíces. 3. Clases de accións. 4. Capacidade e legitimación procesual. 5. A representación procesual. 6. Partes auxiliares e pluralidade de partes. TEMA 7. A fase in iure. 1. Actos preparatorios. Editio actionis, In ius vocatio, Vadimonium. 2. A causae cognitio do maxistrado e o seu contido. 3. Posibles causas de paralización do proceso. 4. Autorización da fórmula. TEMA 8. A fórmula e a litis contestatio. 1. Estrutura e contido da fórmula: partes ordinarias e extraordinarias. 2. Fórmulas civís e pretorias. 3. A litis contestatio e os seus efectos. TEMA 9. A fase apud iudicem e a execución da sentenza. 1. Desenvolvemento e práctica das probas. 2. A sentenza: orzamentos e requisitos; clases, efectos e remedios contra a sentenza. 3. Execución da sentenza: Actio iudicati, execución patrimonial, privilexios na execución. TEMA 10. Delimitacións conceptuais. 1. As cousas e a súa clasificación. 2. Terminoloxía e tipos de propiedade romana: Dominium, In bonis habere, propiedade peregrina, propiedade provincial. 3. Limitacións legais da propiedade romana. 4. A antítese entre dereitos reais e de obrigación. TEMA 11. Adquisición da propiedade. 1. Clasificación dos modos de adquirir a propiedade. 2. Modos orixinais: ocupación, adquisición do tesouro, accesión, especificación, confusio e commixtio, adquisición de froitos, adiudicatio, litis aestimatio. 3. Modos derivativos: Mancipatio, in iure cessio, traditio, usucapio e longi temporis praescriptio. A usucapión justiniana. TEMA 12. Protección procesual do propietario. 1. Acción reivindicatoria. 2. Acción publiciana. 3. Protección da propiedade provincial e peregrina. 4. Outros recursos procesuais. TEMA 13. A posesión. 1. Fundamento da protección posesoria. 2. Terminoloxía e evolución histórica. 3. A posesión pretoria e os interdictos posesorios. 4. A posesión civil: adquisición e perda da posesión. 5. Desenvolvemento ulterior da doutrina da posesión: a quasi-possessio. TEMA 14. As servidumes. 1. Orixe e evolución histórica. 2. Principios xerais. 3. Tipos de servidumes. 4. Constitución e extinción. 5. Defensa procesual. TEMA 15. O usufructo. 1. Concepto e orixe histórica. 2. Contido: significado do binomio uti-frui. 3. Responsabilidade do usufructuario: a caución usufructuaria. 4. Suxeito e obxecto do usufructo. 5. Constitución e extinción. 6. Defensa procesual. 7. O quasi-usufructo. 8. O dereito de uso e habitación. 9. Operae servorum.

III. Dereito de obrigacións

TEMA 1. A obligatio. 1. Concepto e evolución histórica da obligatio. 2. A prestación: clases e caracteres. 3. Clases de obrigacións. 4. Lugar e tempo do cumprimento das obrigacións: a maura. 5. Obligatio e actio: as chamadas obrigacións naturais. 6. Fontes das obrigacións: época clásica, sistematización postclásica. TEMA 2. Transmisión das obrigacións. 2. Extinción das obrigacións. TEMA 3. Os contratos. 1. Nocións xerais. 2. Distintas clases de contratos. 3. O principio da vinculación exclusiva dos suxeitos contratantes: estipulaciones a favor e a cargo de terceiros. TEMA 4. Contratos reais. 1. Mutuo: concepto e elementos. Efectos: usurae, accións, o Senadoconsulto Macedoniano, foenus nauticum. 2. Comodato: concepto, réxime xurídico. 3. Depósito: depositio ordinario, figuras especiais de depósito. TEMA 5. Contrato formais. 1. Contratos verbais: sponsio e stipulatio. Estrutura da stipulatio. Cancelación: a acceptilatio e a stipulatio aquiliana. 2. Contratos literais. TEMA 6. Contratos consensuales. A compravenda. 1. Orixes. 2. Concepto e elementos: o consentimento, a merx, o pretium. 3. Obrigacións do comprador e do vendedor. 4. Accións. 5. A evicción. 6. A garantía por vicios ocultos. 7. Pactos engadidos á compravenda. TEMA 7. Contratos consensuales. A sociedade e o mandato. 1. O contrato de sociedade. 2. O contrato de mandato. TEMA 8. Contratos consensuales. O arrendamento. 1. Concepto e clases. 2. Arrendamento de cousa. 3. Arrendamento de obra: a lex Rhodia e as modalidades do seguro de risco. 4. A locatio-conductio e as relacións de traballo. 5. A responsabilidade dos navieros e hostaleiros. TEMA 9. Delitos privados. 1. Delictum e poena: características das accións penais. 2. Delitos de furto: concepto e clases. 3. Delitos de dano: a actio Legis Aquiliae, extensión pretorias. 4. Delitos de lesións: a actio iniuriarum. 5. Delitos varios en Dereito pretorio: accións delictuales in factum, delitos de metus, rescisión de negocios realizados por intimidación, acción de dolo.

IV. Dereito de familia

TEMA 1. A familia. 2. A familia na concepción dos xuristas romanos. 3. Constitución da familia. 4. Filiación, parentela e afinidade. 5. Réxime económico da familia: os peculios. 6. Disolución do vínculo familiar. TEMA 2. Matrimonium. 1. Características do matrimonio romano. 2. Matrimonium cum manu e matrimonium sine manu. 3. O matrimonio clásico.

V. Dereito hereditario e doazóns

TEMA 1. Nocións básicas introductorias. TEMA 2. Delación da herdanza. TEMA 3. Adquisición e aceptación da herdanza. TEMA 4. Efectos da adquisición hereditaria. TEMA 5. Sucesión lexítima ab intestato. TEMA 6. Sucesión testamentaria. TEMA 7. Contido do testamento (1): institución do herdeiro. TEMA 8. Contido do testamento (2): legados e fideicomiso. TEMA 9. Sucesión lexítima contra o testamento.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	36	0	36
Estudo de casos/análises de situacións	13	13	26
Presentacións/exposicións	1	10	11
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	76	77

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso, no seu caso, de medios audiovisuais dirixida aos estudantes coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Estudo de casos/análises de situacións	Cada semana exporase aos alumnos un caso práctico que deberán resolver por escrito. A resolución do caso servirá para a explicación e o debate sobre a institución concreta que se analiza.
Presentacións/exposicións	Preparación polo alumno duns concretos temas para proceder á súa exposición oral na data que se determine.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación e resolución de dúbidas teóricas e prácticas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Avaliación do estudo máis intensivo e concreto de determinados temas. O alumno fará unha breve exposición oral de un tema concreto ante o profesor e ante os demais alumnos.	25
Estudo de casos/análises de situacións	Semanalmente o alumno resolverá por escrito un caso práctico que se entregará ao profesor. Destes corríxiranse aleatoriamente dous. Avaliarase a capacidade do alumno para aplicar os coñecementos teóricos adquiridos á resolución dun caso práctico concreto.	25
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Proba na que se avaliarán os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos polo alumno. Consistirá en tres preguntas longas que o alumno debe desenvolver por escrito no tempo dunha hora.	50

Outros comentarios e segunda convocatoria

O alumno ten que alcanzar a nota mínima de 5 no exame final para que lle poida ser sumada a esta cualificación a da avaliación continua.
As cualificacións da avaliación continua só se manterán nas dúas convocatorias do mesmo curso académico.
En cada convocatoria, tanto quen suspendese a materia como quen non seguisse a avaliación continua, terá dereito a un exame final no que poden alcanzar o 100% da nota. O mesmo sucede co exame fin de carreira. Só nestes casos á proba final -tres preguntas teóricas- engadiráselle a resolución dun caso práctico.

Bibliografía. Fontes de información

Daza Martínez-Rodríguez Ennes, Instituciones de Derecho privado romano, 3ª edición revisada y ampliada, TIRANT LO BLANCH, 2001

PARICIO/FERNÁNDEZ BARREIRO, HISTORIA DEL DERECHO ROMANO Y SU RECEPCIÓN EUROPEA, 9ª ed., MARCIAL PONS, 2010

FERNÁNDEZ BARREIRO/PARICIO, FUNDAMENTOS DE DERECHO PRIVADO ROMANO, 8ª ed., MARCIAL PONS, 2011

Daza Martínez, Jesús, Iniciación al estudio histórico del Derecho Romano, 2ª edición. , ALICANTE 1987

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G080V01502

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Economía española e mundial**

Materia	Economía: Economía española e mundial			
Código	V08G720V01115			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Idioma				
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Caballero Míguez, Gonzalo			
Profesorado	Caballero Míguez, Gonzalo			
Correo-e	gcaballero@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Economía Española e Mundial é unha materia básica que consta dun total de 6 créditos ECTS, que se corresponden con 150 horas de traballo do estudante, das cales 50 son actividades presenciais, mentres que o resto serán actividades de traballo persoal. Esta materia pretende iniciar ao estudante no coñecemento da Economía Aplicada, comezando pola análise da Economía Mundial e Española. Trátase de que comprenda o funcionamento e estrutura da Economía Mundial e Española, facendo fincapé, por unha banda, nas diferencias entre Países Desenvolvidos e Países en vías de Desenvolvemento, e por outra banda, na estrutura económica de España.			

Competencias de titulación

Código			
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía		
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial		
A15	Ter a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B9	Capacidade de actuación eficaz dentro dun equipo de traballo		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		
B19	Motivación pola calidade e mellora continua		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Adquirir coñecementos básicos para entender o funcionamento da economía mundial e española.	saber	A3

- Manexar a información proporcionada polas fontes estatísticas da economía mundial e de España.	saber facer	A16 B3
- Sintetizar a información estatística en indicadores económicos relevantes.	saber facer	A15 B1 B3
- Consultar directamente as referencias bibliográficas.	saber facer	A16 B13
- Elaborar e expoñer os resultados, a través de cálculos, gráficos e presentacións.	saber facer Saber estar / ser	A7 B1 B3 B5 B6 B9
- Redactar e sintetizar os resultados anteriores.	saber facer	B1 B4 B5 B14
- Someter a contraste e discusión as ideas expostas nas leccións maxistrais.	saber facer Saber estar / ser	B4 B5 B8
- Revisar con certa periodicidade a evolución dos resultados acadados.	saber facer	B2 B13
- Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial.	Saber estar / ser	B15
- Amosar motivación pola calidade e pola mellora continua.	Saber estar / ser	B19
- Habilidades de comunicación escrita e emisión de informes sobre situacións concretas	saber facer	B5 B10

Contidos

Tema	
Parte I: Introducción	Obxectivos do Tema. A Ciencia Económica e a Economía Aplicada. Conceptos básicos de economía. A actividade económica e o crecemento económico. O Sistema Económico e o Capitalismo. Indicadores económicos. Crecemento e Desenvolvemento. Principais fontes estatísticas e bibliográficas.
Tema 1: Ciencia Económica, Economía Aplicada e Estructura Económica. Conceptos básicos.	
Parte II. Economía mundial.	Obxectivos do Tema. Evolución histórica da Economía Mundial. A evidencia empírica do crecemento. Os cambios nas forzas produtivas. Os cambios nas relacións de produción. Os cambios institucionais. Os elementos estruturais dos Países Desenvolvidos.
Tema 2. Caracterización dos países desenvolvidos. Factores de crecemento.	
Tema 3. Os países en vías de desenvolvemento. O subdesenvolvemento económico.	Obxectivos do Tema. Características estruturais dos países en vías de desenvolvemento. As teorías do subdesenvolvemento económico. Estratexias e experiencias de crecemento económico.
Tema 4. Relacións económicas internacionais.	Obxectivos do Tema. A integración económica. Os organismos multilaterais de comercio. Os organismos financeiros e de cooperación internacionais.
Parte III. Economía española.	Obxectivos do Tema. Crecemento económico e evolución da Economía Española: Etapas, factores de crecemento e cambio estrutural. Os resultados da evolución económica española: características actuais.
Tema 5. O desenvolvemento económico español.	
Tema 6. A especialización produtiva e comercial.	Obxectivos do Tema. O cambio estrutural na especialización económica. Metodoloxía e criterios de valoración. Análise dos resultados recentes. Síntese das principais tendencias.
Tema 7. Eficiencia, sustentabilidade e equidade.	Obxectivos do Tema. Eficiencia e o fluxo circular da renda. Sustentabilidade financeira, inversora e ambiental. Equidade produtiva: distribución funcional da renda e mercado de traballo. Equidade social: gasto público e distribución persoal e territorial da renda.
Parte IV: A actualidade da economía española e mundial.	Temas de actualidade da economía mundial. Temas de actualidade da economía española.
Tema 8. Temas de debate e actualidade.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	10	40

Prácticas de laboratorio	15	5	20
Titoría en grupo	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	0	20	20
Outros	0	10	10
Probas de tipo test	10	0	10
Probas de resposta curta	2	18	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	18	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As sesións maxistras forman parte das Actividades Básicas da Materia. En cada unha das sesións de teoría, o profesorado desenvolverá os contidos do Programa.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio forman parte das Actividades Básicas. As sesións prácticas terán lugar no horario establecido para prácticas.
Titoría en grupo	Igualmente, constitúen parte das Actividades Básicas. Básicamente, consistirá en que o alumnado deberá presentar ao titor os resultados dos exercicios propostos polo profesor cando este os reclame, así como consultarlle as súas dúbidas. Estas titorías en grupo poden ser complementadas con unha atención máis individualizada (titorías persoais no horario de titorías).
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Durante o curso, proporáselle ao alumnado un conxunto de actividades para reforzar o proceso de aprendizaxe das sesións teóricas e prácticas. Estas actividades poden incluír a realización de exercicios numéricos, cuestionarios, lecturas, traballos (individuais ou colectivos) e redaccións.
Outros	Entre outras posibilidades, poderáselle ao estudantado un conxunto de lecturas. Os resultados destas lecturas poderán ser examinados polo profesor e servir de base para o seu debate nalgúns sesións teóricas ou prácticas.

Atención personalizada

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, respondérase colectivamente a todo o alumnado na aula.
Outros	Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, respondérase colectivamente a todo o alumnado na aula.
Probas de resposta curta	Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, respondérase colectivamente a todo o alumnado na aula.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Cando as dúbidas sexan xeneralizadas, respondérase colectivamente a todo o alumnado na aula.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Actividades básicas presenciais: Avaliarase a actividade e o nivel de aproveitamento das sesións presenciais de prácticas.	Ata un 30
Resolución de problemas e/ou exercicios de forma autónoma	Actividades complementarias de traballo persoal onde se farán problemas e exercicios que serán posteriormente resoltos en sesións prácticas	Ata un 30
Outros	Actividade persoal, participación e nivel de seguimento do conxunto de actividades da materia (presenciais e non presenciais), incluída a posible realización de traballos e exposición dos memos na aula (según as indicacións do profesor).	Ata un 30
Probas de resposta curta	O examen consiste en responder por escrito ás preguntas, cuestións e exercicios que se formulan, e que tratarán sobre todo o temario tratado nas sesións teóricas e prácticas.	O examen final supón o 70

Outros comentarios e segunda convocatoria

AVALIACIÓN:

O examen puntúa o 70% da nota final da materia, pero hai que aprobar o examen para aprobar a materia.

O resto de actividades de avaliación continua (exercicios, traballos, redaccións, exposicións en aula... e outras actividades que o profesor indique durante o curso) puntúa un 30% da nota final.

SEGUNDA CONVOCATORIA:

O sistema de avaliación será o mesmo na convocatoria ordinaria e na extraordinaria, e a nota/cualificación das actividades de avaliación continua gardarase da convocatoria ordinaria para a extraordinaria.

Bibliografía. Fontes de información

García Delgado, Jose Luís e Rafael Myro (directores), Lecciones de Economía Española, Ed. Thomson-Civitas, 2013,

Berzosa, Carlos; Pablo Bustelo, Jesús de la Iglesia, Estructura Económica Mundial, Síntesis, 2001,

José Antonio Alonso (dir), Lecciones sobre Economía Mundial, Cívitas, 2013,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito: Dereito constitucional I**

Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V08G720V01121			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Idioma	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Bergareche Gros, María Almudena			
Profesorado	Bergareche Gros, María Almudena Gregores Villaverde, María Jose			
Correo-e	almuberga@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito constitucional desde os principios teóricos e prácticos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección
A17	Coñecer as principais institucións xurídicas
A18	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A19	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A20	Coñecer os principios e valores constitucionais
A21	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A22	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A23	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A24	Ser quen de argumentar xuridicamente
A25	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A26	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A27	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A28	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A29	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A30	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A31	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A33	Ser quen de elaborar normas
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita
B12	Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B16	Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua
B21	Capacidade de aprender

B22	Capacidade de xestión da información
B23	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B24	Capacidade para organizar e planificar
B25	Resolver problemas de forma eficaz
B30	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B31	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B32	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia		
Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Posuír e comprender coñecementos sobre os aspectos internos, funcións e procesos das organizacións incluíndo a súa natureza, estrutura, goberno, operativa e dirección	saber	A1
Coñecer as principais institucións xurídicas	saber	A17
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais	saber	A18
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico	saber	A19
Coñecer os principios e valores constitucionais	saber saber facer Saber estar / ser	A20
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual	saber saber facer	A22
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade	saber saber facer Saber estar / ser	A21
Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional	saber	A23
Ser quen de argumentar xuridicamente	saber saber facer	A24
Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica	saber saber facer	A25
Ser quen de apreender sistematicamente o ordenamento xurídico	saber saber facer	A26
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	saber saber facer	A27
Ser quen de manexar fontes xurídicas	saber saber facer	A28
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	saber saber facer	A29
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico	saber saber facer	A29
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos	saber saber facer	A30
Ser quen de manexar a oratoria xurídica	saber saber facer	A31
Ser quen de elaborar normas	saber saber facer	A33
Capacidade de análise e síntese	saber saber facer	B1
Pensamento crítico e autocrítico	saber saber facer Saber estar / ser	B2
Poder transmitir ideas, información, problemas e situacións ao público tanto especializado como non especializado	saber saber facer Saber estar / ser	B4
Habilidades de comunicación oral e escrita	saber saber facer Saber estar / ser	B5
Desenvolver as habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía	saber saber facer Saber estar / ser	B12
Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo	saber saber facer Saber estar / ser	B13

Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado	saber saber facer	B14
Capacidade de lideranza, incluíndo empatía co resto de persoas	saber saber facer Saber estar / ser	B16
Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos	saber facer Saber estar / ser	B17
Compromiso ético no traballo	saber facer Saber estar / ser	B18
Motivación pola calidade e mellora continua	saber facer Saber estar / ser	B19
Capacidade de aprender	saber facer Saber estar / ser	B21
Capacidade de xestión da información	saber saber facer	B22
Capacidade de adaptarse a novas situacións	saber facer Saber estar / ser	B23
Capacidade para organizar e planificar	saber facer Saber estar / ser	B24
Resolver problemas de forma eficaz	saber facer Saber estar / ser	B25
Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional	saber facer Saber estar / ser	B30
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada	saber facer Saber estar / ser	B32
Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)	saber facer Saber estar / ser	B31

Contidos

Tema	
1.- Teoría da Constitución e Dereito constitucional	Orixes e transformacións do Constitucionalismo Transformacións do Estado e do Dereito constitucional.
2.- O constitucionalismo histórico español	Teoría da Constitución e Dereito constitucional en España. As Constitucións do século XIX. A Constitución da II República. O Réxime franquista. Reforma Política e Transición.
3.- A Constitución española de 1978	Elaboración y aprobación de la Constitución española de 1978. Características de su estructura constitucional. Valor normativo. Constitución y Ordenamiento Jurídico.
4.- Título Preliminar.	Principios e técnicas constitucionais. Análisis de su articulado.
5.- O Poder e a súa organización e distribución na Constitución	Jefatura do Estado. Cortes Xerais. Goberno e Administración. Poder Xudicial. Tribunal Constitucional. Reforma constitucional.
6.- Sistema de creación del Derecho y sus principios articuladores	Fuentes del Derecho: Tratados Internacionales; Derecho de la Unión europea; La ley y tipos de Leyes; Estatutos de autonomía; normas con rango de Ley; otras fuentes del Derecho
7.- Economía e Facenda	A iniciativa pública na actividade económica. A potestade tributaria. Os Orzamentos Xerais do Estado. Principio de estabilidade presupuestaria.
8.- A Organización territorial do Estado	Principios generales de la organización territorial del Estado. Estado Autonómico. Comunidades Autónomas y sus Estatutos. Especial referencia á Comunidade Autónoma de Galicia
9.- Constitución económica.	Constitución económica y procesos de integración supraestatales Interpretación constitucional e Unión Europea

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	10	10	20

Traballos tutelados	2	20	22
Actividades introdutorias	2	0	2
Estudo de casos/análises de situacións	11.5	11.5	23
Sesión maxistral	51	51	102
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0	56	56

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Os alumnos farán a presentación diante dos seus compañeiros, de forma individual ou por grupos, dos traballos sobre algunha das materias propostas polo docente
Traballos tutelados	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma do/s estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Mediante as titorías en grupo ou personalizadas resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Traballos tutelados	Mediante as titorías en grupo ou personalizadas resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Estudo de casos/análises de situacións	Mediante as titorías en grupo ou personalizadas resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Se evaluará a exposición dos traballos tutelados realizados individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia. A exposición realizarase por quen achan realizado o traballo ante a docente e os alumnos	10
Traballos tutelados	Se evaluará o traballo tutelado realizado individualmente ou en grupo ao longo do curso sobre contidos da materia. O traballo será presentado por escrito con anterioridade á súa exposición oral	10
Estudo de casos/análises de situacións	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Utilizarase no seu caso para medir o grao de coñecemento das materias, para o que se poderán utilizar probas de preguntas curtas e tipo test, o resultado dos debates e exposicións.	20
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de dúas preguntas sobre materia da asignatura	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

Aqueles alumnos que, por circunstancias persoais ou profesionais, **non poidan participar de maneira** presencial o continua no desenvolvemento do curso poderán presentar por escrito os diferentes traballos realizados ao mesmo tempo que os asistentes. Isto suporalle un 40% da avaliación final e a proba de resposta longa o outro 60% da avaliación final.

Tanto estes últimos alumnos como os anteriores gozarán de atención personalizada nas titorías individualizadas (previa cita) cando así o desexen.

a) Para os alumnos presenciais: terán que ser avaliados daquela parte da programación docente que non superasen durante o curso.

c) Para aqueles alumnos que se presentasen unicamente a unha avaliación final e non a superasen: deberán repetir esa mesma modalidade de avaliación na súa totalidade.

Convocatoria fin de carrera

A avaliación constará de dúas preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. Cada unha das preguntas de resposta longa valerán un 40% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final

Bibliografía. Fontes de información

Rodríguez-Zapata, Jorge, Teoría y práctica del derecho constitucional : estado, constitución, fuentes del derecho según la realidad comunitaria, contenido y garantías de los derechos fundamentales e instituciones básicas, Tecnos-Madrid, 2011

Molas, Isidre, Derecho constitucional, Tecnos-Madrid, 2008-2011

Kelsen, Hans, Teoría General del Derecho y del Estado, UNAM-México, 2008

Schmitt, Carl, Teoría de la Constitución, Alianza-Madrid, 3983

Kelsen, Hans, Esencia y valor de la democracia, Guadarrama-Madrid, 1977

Schmitt, Carl, La defensa de la Constitución, Tecnos-Madrid, 1998

Alzaga Villaamil, Óscar (dir), Comentarios a la Constitución española de 1978, editoriales reunidas-Madrid, 1996-1999

Garrido Falla, F. (dir), Comentarios a la Constitución , Civitas-Madrid, 2001

Mosca, Gaetano, Derecho constitucional, Politopías/Marcial Pons-Madrid, 2006

Mortati, Costantino, La Constitución en sentido material , CEPC-Madrid, 2000

Bergareche Gros, Almudena, El Concepto de Constitución Interna en la Restauración española, CEPC-Madrid, 2002

Bergareche Gros, Almudena, La costituzione in senso materiale : limportanza della realtà dellorganizzazione , La costituzione materiale : percorsi culturali e attualità di un'idea / a cura di Alessandro Catelan, 2001

, Leyes políticas del Estado, Civitas-Thomson Reuters-Madrid, 2012

, <http://www.congreso.es/consti/>, ,

, <http://www.senado.es>, ,

, <http://www.boe.es> , ,

, <http://www.europa.eu.int>, ,

, <http://www.tribunalconstitucional.es>, ,

, <http://www.xunta.es>, ,

, <http://www.cepc>, ,

, <http://www.lamoncloa.gob.es/ConsejodeMinistros/index.htm>, ,

El Manual recomendado para la asignatura es el **Á** de Jorge Rodríguez-Zapata. Puede también utilizarse el **Á** de Isidre Molas.

El resto de la bibliografía son o referencias clásicas o textos complementarios para el estudio de la materia. Igualmente se incluyen textos legales imprescindibles y una útil base de datos

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Estatística: Estatística**

Materia	Estatística: Estatística			
Código	V08G720V01122			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Lorenzo Picado, Leticia			
Profesorado	Lorenzo Picado, Leticia			
Correo-e	leticia@uvigo.es			
Web	http://fatic.uvigo.es			
Descrición xeral	Estatística é unha materia de formación básica en que se estudarán os conceptos estatísticos básicos, recorrendo os temas de estatística descritiva, números índice, cálculo de probabilidades, variables aleatorias e inferencia estatística.			

Competencias de titulación

Código	
A7	Posuír e comprender coñecementos sobre as principais técnicas instrumentais aplicadas ao ámbito empresarial
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución
A10	Valorar, a partir dos rexistros relevantes de información, a situación e previsible evolución dunha empresa
A12	Solucionar de maneira eficaz problemas e tomar decisións utilizando métodos cuantitativos e cualitativos apropiados, incluíndo entre eles a identificación, formulación e solución dos problemas empresariais
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Pensamento crítico e autocrítico
B3	Habilidades relacionadas co uso de aplicacións informáticas utilizadas na xestión empresarial
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo
B14	Capacidade de aplicar os coñecementos teóricos e prácticos adquiridos nun contexto académico especializado
B17	Responsabilidade e capacidade para asumir compromisos
B18	Compromiso ético no traballo
B19	Motivación pola calidade e mellora continua

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Ser capaz de identificar os aspectos estatísticos dentro dun problema empírico e elaborar conclusións a partir da información existente aplicando os conceptos estudados na materia. Coñecer, saber, aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas e de cálculo de probabilidades básicas e valorar o seu interese como ferramenta fundamental na análise de datos.	saber saber facer	A7 A9 A10
- Solucionar de maneira eficaz problemas e cuestións de cada un dos temas do programa utilizando os métodos cuantitativos apropiados.	saber facer	A12
- Coñecer a importancia da información e ser capaz de valorala e clasificala en cada ámbito de decisión. Saber aplicar e interpretar correctamente as técnicas descritivas básicas para a análise de variables unidimensionais e bidimensionais.	saber saber facer	A16
- Introducir o estudantado no manexo da folla de cálculo Excel, en particular na utilización das súas funcións estatísticas. E, desta maneira, favorecer unha actitude positiva cara ao cuantitativo, en xeral, e a estatística, en particular, así como cara á súa manipulación informática.	saber saber facer	B3

- Fomentar a sensibilidade cara aos valores propios do pensamento científico, favorecendo as actitudes asociadas ao uso e desenvolvemento dos métodos estatísticos como o cuestionamento das ideas intuitivas, a análise crítica das afirmacións, a necesidade de verificación, a capacidade de análises e sínteses ou a toma de decisións racionais.	Saber estar / ser	B1 B2 B13 B14
- Potenciar unha actitude de compromiso ético, incidindo no relativo á obtención dos datos, á non manipulación dos resultados ou o non copiar os estudos doutros nin aproveitarse do seu traballo.	Saber estar / ser	B17 B18
- Espertar o gusto polo uso e estudo da Estatística, véndoa como unha ferramenta que permite aprender máis sobre o propio campo de coñecemento e iniciarse na realización de investigacións propias.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema	
Tema 1. Estatística descritiva	1.1. Distribución de frecuencias. 1.2. Medidas de posición, dispersión e forma. 1.3. Representacións gráficas.
Tema 2: Introducción ao cálculo de probabilidades	2.1. Conceptos básicos do cálculo de probabilidades. 2.2. Probabilidades condicionadas e concepto de independencia.
Tema 3. Variables aleatorias	3.1. Definición dunha variable aleatoria e a súa función de distribución. 3.2. Características dunha variable aleatoria. 3.3. Principais distribucións de probabilidade. 3.4. Aplicacións do teorema central do límite.
Tema 4. Conceptos e principios metodolóxicos da inferencia estatística	4.1. Poboación, mostra e as súas características. Mostraxe aleatoria simple. Distribucións asociadas á mostraxe en poboacións normais. 4.2. Estimación puntual. Concepto de estimador e as súas propiedades. 4.3. Estimación mediante intervalos de confianza en poboacións normais. 4.4. Contrastes de hipóteses. Formulación das hipóteses. Contrastes clásicos en poboacións normais.
Tema 5. Manexo de paquetes estatísticos de uso corrente	5.1. Introducción ao uso do paquete estatístico. 5.2. Análise descritiva e cálculo de probabilidades. 5.3. Variables aleatorias e principais distribucións de probabilidade. 5.4. Inferencia estatística.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	44	66
Titoría en grupo	5	4	9
Resolución de problemas e/ou exercicios	22	44	66
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	6	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición, por parte do profesorado, dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, as bases teóricas e/ou as directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que ten que desenvolver o estudiantado.
Titoría en grupo	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da disciplina para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución de problemas e cuestións de cada un dos temas do programa da disciplina. Farase uso do software de cálculo Microsoft Excel.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Nela o alumnado poderá formularlle ao profesorado as dúbidas que teña sobre a materia. Tamén se utilizará para que o estudiantado opine sobre o desenvolvemento da disciplina co fin de mellorar a calidade docente cara ao futuro.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
--	------------	---------------

Sesión maxistral	Realización de probas tipo test de cada tema.	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de exercicios e problemas.	30
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Exame final teórico/práctico da materia.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

O sistema de avaliación da segunda convocatoria será o mesmo que o empregado na primeira. É dicir, a nota da avaliación continua será o 40% da nota final el o examen será el 60% restante da nota.

Bibliografía. Fontes de información

- Martín Pliego, F. J. e Ruíz-Maya, L., Estadística I: Probabilidad., Thomson, 2004
- Cao Abad, R.; Presedo Quindimil, M.A. e Naya Fernández, S., Introducción a la estadística y sus aplicaciones, Pirámide, 2001
- Casas Sánchez, J.M. e Santos Peñas, J., Introducción a la Estadística para Economía y Administración de Empresas, Centro de Estudios Ramón Areces, 1995
- Gonick, L. e Smith, W., A Estadística en Caricaturas, SGAPEIO, 2001
- Esteban García y otros., Estadística Descriptiva y nociones de probabilidad, Thomson, 2005
- Martín-Pliego López, F. J. e Ruiz-Maya Pérez, L. , Fundamentos de Inferencia Estadística, Thomson, 2005
- Gutiérrez, R.; Martínez, A. e Rodríguez, C., Curso Básico de Probabilidad, Pirámide, 1993
- García Pérez, C.; Casas Sánchez, J.M. e Rivera García, L.F., Problemas de estadística descriptiva, probabilidad e inferencia, Pirámide, 1998
- Levin, Rubin, Balderas, Del Valle y Gómez, Estadística para Administración y Economía, Prentice Hall, 2004
- Martín-Pliego, Montero-Lorenzo e Ruiz-Maya, Problemas de Inferencia Estadística, AC, 2002

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Gestión de empresas**

Materia	Empresa: Gestión de empresas			
Código	V08G720V01123			
Titulación	PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Derecho			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castellano			
Departamento	Organización de empresas y marketing			
Coordinador/a	Fernández Arias, M ^a Jesús			
Profesorado	Fernández Arias, M ^a Jesús			
Correo-e	jarias@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Se trata de presentar a la empresa como un agente económico fundamental, explicando los aspectos básicos de su gestión y los problemas asociados a su gobierno. A partir de ahí se identifican las grandes áreas funcionales, ahondando en aspectos específicos de su gestión y las problemáticas económicas que se formulan.			

Competencias de titulación

Código			
A1	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los aspectos internos, funciones y procesos de las organizaciones incluyendo su naturaleza, estructura, gobierno, operativa y dirección		
A2	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Las interrelaciones existentes entre los distintos subsistemas que conforman el sistema empresarial		
A5	Poseer y comprender conocimientos acerca de: La relación entre la empresa y su entorno evaluando su repercusión en la estrategia, comportamiento, gestión y sostenibilidad empresarial		
A6	Poseer y comprender conocimientos acerca de: Los distintos procesos, procedimientos y prácticas de gestión empresarial		
A8	Aplicar los conocimientos adquiridos a futuras situaciones profesionales y desarrollar competencias relacionadas con la elaboración y defensa de argumentos y resolución de problemas dentro de su área de estudio		
A9	Identificar la generalidad de los problemas económicos que se plantean en las empresas, y saber utilizar los principales instrumentos existentes para su resolución		
A12	Solucionar de manera efectiva problemas y tomar decisiones utilizando métodos cuantitativos y cualitativos apropiados, incluyendo entre ellos la identificación, formulación y solución de los problemas empresariales		
B1	Capacidad de análisis y síntesis		
B2	Pensamiento crítico y autocrítico		
B4	Poder transmitir ideas, información, problemas y situaciones al público tanto especializado como no especializado		
B9	Capacidad de desempeño efectivo dentro de un equipo de trabajo		
B12	Haber desarrollado aquellas habilidades de aprendizaje necesarias para emprender estudios posteriores con un alto grado de autonomía		
B13	Capacidad de aprendizaje y trabajo autónomo		
B15	Gestión personal efectiva en términos de tiempo, planificación y comportamiento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipología	Competencias
Aplicar los procedimientos de análisis y conocimientos adquiridos a la resolución de problemas/cuestiones concretas, tanto a nivel estratégico como operativo, en el ámbito de las distintas áreas funcionales de la empresa.	saber hacer	A8 A9 A12

Tener conocimiento y comprender los fundamentos de las áreas funcionales de la empresa para disponer de una visión global de la organización en el contexto económico y del tipo de decisiones específicas en los aspectos básicos de la gestión empresarial.	saber	A1 A2 A5 A6 A8 A9 A12 B1 B2 B9 B12 B13 B15
Tener capacidad para buscar, identificar, filtrar y analizar datos relevantes que pueden afectar a las distintas funciones de la empresa para interpretar su importancia en términos de defensa o crítica de distintas posturas o medidas de actuación alternativas tras una correcta valoración de ventajas e inconvenientes.	saber hacer	A8 A9 A12 B1 B2
Demostrar una actitud proactiva y tener capacidad para expresarse correctamente, transmitir ideas y/o comunicar de forma educada, comprensible y razonada su interpretación u opinión sobre determinadas cuestiones relacionadas con distintos aspectos de la gestión empresarial.	Saber estar /ser	A8 B1 B2 B4 B9 B12 B13 B15

Contenidos

Tema	
Tema 1. Dirección financiera.	1.1. Naturaleza y función de la gestión financiera 1.2. La decisión de invertir 1.3. El equilibrio de las estructuras económica y financiera: rentabilidad y solvencia.
Tema 2. Dirección de operaciones.	2.1. El concepto de producción y la selección del proceso productivo. 2.2. Los objetivos de la dirección de operaciones. El objetivo de costes: productividad, punto muerto y apalancamiento operativo 2.3. Planificación, programación y control de la producción. El método PERT. 2.4. Aspectos básicos de la gestión de inventarios. La gestión de inventarios determinista
Tema 3. Dirección comercial.	3.1. La función comercial en la empresa 3.2. Marketing: concepto y evolución 3.3. La gestión del marketing
Tema 4. Dirección de recursos humanos.	4.1. Enfoques y objetivos de la dirección de Recursos Humanos 4.2. Análisis y planificación de los Recursos Humanos 4.3. Procesos de afectación, reclutamiento y contratación 4.4. Desarrollo, formación y gestión de carreras

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Tutoría en grupo	5	10	15
Resolución de problemas y/o ejercicios	16	35	51
Trabajos tutelados	2	15	17
Sesión magistral	25	20	45
Pruebas de respuesta corta	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Tutoría en grupo	Tutorías en grupo reducido. Reuniones que el alumno mantiene con el profesorado de la asignatura para asesoramiento, desarrollo y supervisión de actividades de la asignatura en el proceso de aprendizaje.

Resolución de problemas y/o ejercicios	Resolución, de forma individual o en grupo, de cuestiones planteadas, guiadas y supervisadas por el profesor. Se evaluará la comprensión de la materia por parte del alumno a través de la entrega de pequeños cuestionarios y ejercicios realizados y resueltos en las prácticas así como su participación activa en las mismas.
Trabajos tutelados	Se solicitará la elaboración de trabajos individuales y/o en grupo relacionados con la asignatura y que sirvan tanto para afianzar los conceptos básicos de la materia como para potenciar la iniciativa, el trabajo autónomo y el acercamiento a las futuras situaciones profesionales en las que desarrollarán su actividad.
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices del trabajo, ejercicios o proyectos que debe desarrollar el estudiante.

Atención personalizada

	Descripción
Tutoría en grupo	Tiempo reservado para orientar, supervisar, atender y resolver dudas del alumno en el proceso de adquisición de las competencias en general, y para la realización de las actividades propuestas en particular.

Evaluación

	Descripción	Cualificación
Resolución de problemas y/o ejercicios	En las prácticas se evaluará la comprensión de la materia por parte del alumno a través de su participación activa, guiada y supervisada por el profesor. También se evaluará la adquisición de competencias a través de la entrega de cuestionarios, ejercicios y problemas planteados por el profesor, resueltos por los alumnos en algunos casos de forma individual y en otras ocasiones en grupo. La realización de algunas de estas pruebas será presencial pero también podrá solicitarse la realización de algunas de modo autónomo por parte del alumno, estableciéndose de modo preciso las condiciones de entrega de las soluciones.	20
Trabajos tutelados	Se planteará la realización de trabajos, tanto en grupo como individuales. Dichos trabajos serán desarrollados fundamentalmente de modo autónomo por los alumnos pero bajo la guía y supervisión del docente tanto en contenidos como en plazos para sus diferentes fases.	20
Pruebas de respuesta corta	Examen final como prueba para evaluar los conocimientos adquiridos del alumno sobre la materia. La respuesta debe ser breve. Para poder aprobar la materia será preciso tener superado este examen final con una nota mínima de 5 sobre 10. Estas pruebas se realizarán en las fechas establecidas oficialmente por el Decanato y publicitadas la página web del centro.	60

Outros comentarios e segunda convocatoria

La descripción de esta guía está pensada para la modalidad presencial, por lo que será obligatorio justificar la asistencia a las clases presenciales.

Para tener derecho a la evaluación de la parte presencial (4 sobre 10) es necesario asistir por lo menos al 80% de las clases.

La nota obtenida por el alumno en la parte presencial tendrá vigencia para las convocatorias a las que da derecho la matrícula de cada año académico

La concreción de las actividades que hay que realizar dependerá en gran medida del número de alumnos así como de la disponibilidad de medios para trabajar en grupo.

Fuentes de información

García del Junco, J. et al., Prácticas de la gestión empresarial, McGraw-Hill, 2001

Maynar, P. et al., La economía de la empresa en el espacio de educación superior, McGraw-Hill, 2008

Luque de la Torre, M.A. et al., Curso práctico de economía de la empresa. Un enfoque de organización, Pirámide, 2001

Díez de Castro, E. y otros., Introducción a la economía de la empresa I y II, Pirámide, 2002

García del Junco, J. et al., Fundamentos de gestión empresarial., Pirámide, 2008

Piñeiro, P.; Arévalo, R.; García-Pintos, A.; Caballero, G., Introducción a la economía de la empresa. Una visión teórico-práctica, Delta Publicaciones, 2010

Iborra, M. et al., Fundamentos de Dirección de Empresas. Conceptos y habilidades directivas., Thomson, 2006

Armstrong, G.; Kotler, P.; Merino, M.J.; Pintado, T. y Juan, J.M. , Introducción al marketing, Pearson, 2011

Guitart Tarrés, L. y Núñez Carballosa, A. , Problemas de economía de la empresa, Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona, 2006

Moyano Fuentes, J. et al., Prácticas de organización de empresas, Prentice Hall, 2002

Crespo Franco, T. y Piñeiro, P., Producción : planificación, programación e control , Vigo : Universidade, Servizo de Publicacións, 2005

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Decisiones de inversión/V03G020V01402

Dirección comercial I/V03G020V01403

Dirección de operaciones/V03G020V01302

Dirección de recursos humanos/V03G020V01303

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Empresa: Matemática de las operaciones financieras/V03G020V01202

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Empresa: Fundamentos de administración/V03G020V01102

Outros comentarios

Se recomienda asistir a las sesiones presenciales así como participar activamente en las actividades propuestas para adquirir las competencias de la materia y superar el sistema de evaluación.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Historia: Historia del derecho**

Materia	Historia: Historia del derecho			
Código	V08G720V01124			
Titulación	PCEO Grado en Administración y Dirección de Empresas/Grado en Derecho			
Descriptores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Idioma	Castellano			
Departamento	Derecho público			
Coordinador/a	Martínez Táboas, María Teresa			
Profesorado	Martínez Táboas, María Teresa			
Correo-e	teresam@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Esta asignatura, de formación básica, permitirá al alumno entender la evolución de nuestro ordenamiento jurídico, así como obtener una mejor comprensión de la realidad jurídica actual. Esta materia tiene como objetivo el estudio de la evolución del Derecho español a través de las distintas etapas histórico-jurídicas, desde el Derecho prerromano hasta el Constitucionalismo y la Codificación.			

Competencias de titulación

Código

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
Saber desarrollar trabajos profesionales en equipos específicos e interdisciplinares		
Poseer y comprender conocimientos que aporten una base u oportunidad de ser originales en el desarrollo y/o aplicación de ideas, a menudo en un contexto de investigación		
Que los estudiantes sepan aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio		
Que los estudiantes sean capaces de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios.		
Que los estudiantes sepan comunicar sus conclusiones -y los conocimientos y razones últimas- a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades		
Que los estudiantes posean las habilidades de aprendizaje que les permitan continuar estudiando de un modo que habrá de ser en gran medida autodirigido o autónomo		
Capacidad de síntesis y análisis		
Capacidad de gestión de la información		

Contenidos

Tema	
Tema 1. INTRODUCCIÓN. CUESTIONES PRELIMINARES	Concepto y objeto de la Historia del Derecho Historiografía Jurídica Española. Escuela Histórica del Derecho.
Tema 2. EL DERECHO PRERROMANO	Los pueblos de la península antes de la romanización: distribución geográfica y forma de vida. Características del Derecho prerromano. Los vínculos de sumisión personal: Clientela y Devotio Ibérica. La estructura matriarcal y patriarcal. Sistemas de organización social y política.
Tema 3. EL DERECHO EN LA HISPANIA ROMANA	Proceso de conquista y dominación. Latinidad ciudadanía. Concesiones particulares y colectivas de ciudadanía y latinidad. Ordenación provincial y municipal en Hispania. Las Fuentes.

Tema 4. EL DERECHO EN LA ESPAÑA VISIGODA.	Los nuevos habitantes de la península y la población hispanorromana. Fusión étnica e integración social y religiosa. Aspectos económicos y fuentes de riqueza. Examen particular de las Fuentes legales visigodas, siglos V al VII. Instituciones político-administrativas.
Tema 5. DERECHO MUSULMÁN	La constitución del Al-Andalus. Fuentes del Derecho musulmán. Administración Territorial y local. Organización judicial.
Tema 6. DERECHO ALTO MEDIEVAL	Reconquista y repoblación. Régimen señorial. Dispersión normativa. Fuentes del Derecho en la España altomedieval.
Tema 7. DERECHO BAJO MEDIEVAL E INTEGRACIÓN NORMATIVA (I)	Formación del "Ius Commune". Derecho romano justinianeo, canónico y feudal. El nuevo orden jurídico: la Escuela de la Glosa. La difusión del Derecho Común.
Tema 8. FORMACIÓN DE LOS SISTEMAS NORMATIVOS BAJO MEDIEVALES DE LOS DISTINTOS REINOS HISPÁNICOS (II)	La Recepción del "Ius Commune" en los reinos hispánicos Fuentes Unificación Jurídica bajo la obra legislativa de Alfonso X, el Sabio. Instituciones político administrativas de la edad media.
Tema 9. LA MONARQUIA EN LA EDAD MODERNA	El absolutismo. Tendencia a la unificación jurídica .Decretos de Nueva Planta. Reformismo borbónico.
Tema 10. EL PROCESO RECOPIADOR DE LA EDAD MODERNA	Las Recopilaciones castellanas: el Ordenamiento de Montalvo. La Nueva Recopilación. La Novísima Recopilación.
Tema 11. EL SISTEMA NORMATIVO DEL ESTADO LIBERAL:	Constitucionalismo y Codificación. Constituciones españolas. Las transformaciones del sistema jurídico español en el siglo XX.
Tema 12. LA CODIFICACIÓN EN ESPAÑA.	La Codificación del Derecho Penal. La Codificación del Derecho Mercantil. La Codificación del Derecho Civil. Las Leyes de Enjuiciamiento Civil y Criminal.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	15	30
Sesión magistral	36	36	72
Estudio de casos/análisis de situaciones	1	9	10
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	2	31	33
Trabajos y proyectos	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Resolución de problemas y/o ejercicios	Análisis de un hecho, problema o caso real con la finalidad de conocerlo, interpretarlo, resolverlo, generar hipótesis, contrastar datos, reflexionar, completar conocimientos, diagnosticarlo y adiestrarse en procedimientos alternativos de solución.
Sesión magistral	Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices de un trabajo, ejercicio o proyecto a desarrollar por el estudiante.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión magistral	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para la resolución de dudas sobre el contenido de la materia, así como para orientarle y asesorarle en cualquier actividad de la asignatura y en el proceso de aprendizaje.
Resolución de problemas y/o ejercicios	Entrevistas que el alumno mantiene con el profesor para la resolución de dudas sobre el contenido de la materia, así como para orientarle y asesorarle en cualquier actividad de la asignatura y en el proceso de aprendizaje.

Evaluación

	Descrición	Cualificación
--	------------	---------------

Estudio de casos/análisis de situaciones	Pruebas en las que se presentan situaciones o problemáticas ya dadas o que pueden darse, partiendo de los diferentes factores involucrados, el análisis de los antecedentes, condiciones de la situación etc	20
Pruebas de respuesta larga, de desarrollo	Pruebas que incluyen preguntas abiertas sobre un tema. El alumnado debe desarrollar, relacionar, organizar y presentar los conocimientos que posee sobre la materia. La respuesta debe ser extensa. La prueba se realizará al final del cuatrimestre, en la fecha aprobada por la Junta de Facultad del Centro. Para aprobar, es necesario obtener en ésta, la nota mínima de un 3,5 sobre 7. Una vez obtenida se podrán acumular a ella, las restantes calificaciones de las demás metodologías.	70
Trabajos y proyectos	Exposición oral por parte del alumnado de un tema concreto o de un trabajo asignado por el profesor (previa presentación escrita).	10

Outros comentarios e segunda convocatoria

Las calificaciones obtenidas en el estudio de casos/análisis de situaciones y en los trabajos y proyectos se mantendrán solamente en las pruebas de la evaluación de junio/julio del mismo curso académico. Los alumnos que no hayan hecho ninguna de dichas pruebas (estudio de casos y/o trabajos y proyectos) durante el curso, por no haber asistido nunca y no seguir con la evaluación continua tendrán las siguientes opciones: - a) En las pruebas de evaluación de junio/ julio, podrán realizar junto con el examen de respuesta extensa, un estudio de casos, para poder optar al 90% de la nota total. -b) Podrán suplir la realización de la prueba correspondiente a trabajos y proyectos, respondiendo oralmente durante un tiempo máximo de 20 minutos a las preguntas formuladas por el profesor sobre la materia objeto de los trabajos solicitados en la evaluación continua. De esta manera, podrán optar al 100% de la calificación final. Esta opción se realizará a continuación del examen final y prueba a). Y solamente se celebrará, si el alumno comunica al profesor su asistencia a la misma, con quince días de antelación a la celebración del examen de respuesta extensa. Los alumnos que se presenten a la convocatoria fin de carrera serán evaluados por el mismo sistema de calificación anterior, y aunque no se les conserva la nota de evaluación continua, por ser una convocatoria de siguientes años académicos, tendrán la oportunidad de poder realizar junto al examen final, la opción a) y/o b) antes mencionadas para obtener el 100% de la calificación.

El examen se realizará en la fecha y hora aprobadas en Junta de Facultad a las que se da publicidad mediante su publicación en la página web del centro y en la guía docente y cronograma que se facilitan a través de Faitic.

<http://webs.uvigo.es/cienciasxuridicasedotraballo/>

Las calificaciones obtenidas en el estudio de casos/análisis de situaciones y en los trabajos y proyectos se mantendrán solamente en las pruebas de la evaluación de junio/julio del mismo curso académico.

Fuentes de información

Escudero López, J. A, Curso de Historia del Derecho. Fuentes e instituciones político- administrativas, , 4ª, Madrid, 2012

Tomás y Valiente, F, Manual de Historia del Derecho español, 4ª, Madrid, 17ª reimpresión 2009

Santos Coronas, Manual de Historia del Derecho, , Valencia, 1999

Alvarado Planas, J, y otros, Lecciones de Historia del Derecho y de las Instituciones, 1ª, Madrid, 2002

Pérez- Prendes Muñoz-Arraco, J. M., , , Historia del Derecho Español, , Madrid, 1999

, , ,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Economía: Microeconomía**

Materia	Economía: Microeconomía			
Código	V08G720V01125			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	2c
Idioma				
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Lorenzo Alonso, Pedro			
Profesorado	Lorenzo Alonso, Pedro			
Correo-e	plorenzo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O obxectivo xeral da materia é o de obter unha visión global da economía en xeral e da microeconomía en particular. Para iso, analizarase o funcionamento dos mercados e o comportamento dos axentes económicos que nel interveñen. En concreto, ofreceráselle ao alumnado unha perspectiva dos mercados e dos axentes desde o punto de vista do equilibrio parcial, tanto nun contexto de competencia perfecta como nun contexto de competencia imperfecta. Analizarase, tamén, o papel do Estado na formulación da política económica.			

Competencias de titulación

Código			
A3	Posuír e comprender coñecementos sobre as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais a respecto de como funciona a economía		
A9	Identificar a xeneralidade dos problemas económicos que se suscitan nas empresas, e saber utilizar os principais instrumentos existentes para a súa resolución		
A16	Habilidades na procura, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante		
B1	Capacidade de análise e síntese		
B2	Pensamento crítico e autocrítico		
B5	Habilidades de comunicación oral e escrita		
B6	Habilidades de comunicación a través de Internet e, dominio de ferramentas multimedia para a comunicación a distancia		
B8	Comunicarse con fluidez no seu entorno, incluíndo competencias interpersoais de escoita activa, negociación, persuasión e presentación		
B10	Emitir informes de asesoramento sobre situacións concretas de empresas e mercados		
B13	Capacidade de aprendizaxe e traballo autónomo		
B15	Xestión persoal efectiva en termos de tempo, planificación e comportamento, motivación e iniciativa tanto individual como empresarial		

Competencias de materia

Competencias de materia	Tipoloxía	Competencias
- Lograr o manexo, por parte do estudiantado, dos conceptos básicos da análise microeconómica, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír razoamentos económicos sinxelos que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar adecuadamente o problema.	saber	A3
	saber facer	A9
		B2
		B5
- Desenvolver a capacidade para analizar os efectos dos cambios no medio económico sobre o comportamento dos axentes e a súa conseguinte repercusión nos mercados.	saber facer	A16
	Saber estar / ser	B1
		B2
		B5
		B6
		B13
		B15

- Espertar o interese do alumnado respecto á análise dos efectos das políticas microeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formar unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulou.	saber facer	A16
Fomentar o traballo en equipo e potenciar habilidades para expresar e defender de forma coherente argumentos en público.	Saber estar / ser	B8 B10

Contidos

Tema

I.- Introducción	<p>Tema 1. Pensar como un economista: conceptos básicos. Escaseza. Economía. Racionalidade. Eficiencia e equidade. Custo de oportunidade. Análise marxinal. Modelos económicos. Microeconomía e macroeconomía. O mercado. Adam Smith e a man invisible</p> <p>Tema 2. Funcionamento dos mercados: elementos básicos de oferta e demanda. A curva de oferta, a curva de demanda e desprazamentos. Equilibrio e mecanismo do mercado. A elasticidade. Os mercados e a competencia</p>
II.- A conduta dos consumidores	<p>Tema 3. Os gustos, o presuposto e a elección do consumidor. As cestas. Os gustos, a curva de indiferenza e a relación marxinal de substitución. A restrición presupostaria e as variacións de prezos e renda. A elección. Da demanda individual á demanda de mercado.</p>
III.- A conduta da empresa	<p>Tema 4. A produción: tecnoloxía e rendementos de escala. A función de produción. Produto medio e marxinal. Lei de rendementos marxinais decrecentes. Descrición dos rendementos de escala</p> <p>Tema 5. Os custos de produción. Custo económico e custo contable. Custo de oportunidade. Custos irrecuperables. Custos fixos e variables. Da función de produción á curva de custo total. Custo fixo e variable. Custo medio e marxinal. O custo a longo prazo e a elección da combinación de factores que minimizan custos (recta isocusto, isocuanta e relación técnica de substitución, elección)</p> <p>Tema 6. Maximización de beneficios e a oferta competitiva.</p> <p>Ingreso total e beneficio. Ingreso marxinal, custo marxinal e maximización de beneficios. Maximizan as empresas os beneficios? A curva de custo marxinal e a decisión de oferta da empresa competitiva. A decisión de cerrar. A oferta individual e de mercado</p>
IV. O funcionamento dos mercados competitivos e o benestar	<p>Tema 7. O mecanismo de mercado competitivo e a política económica. Oferta e demanda. Equilibrio. Eficiencia do equilibrio competitivo. Excedente do consumidor e do produtor. Intervención pública con controis de prezos (máximos e mínimos) e impostos. Efectos sobre o mecanismo de mercado e sobre o benestar</p>
V. Por que non funcionan os mercados	<p>Tema 8. O poder de mercado. Monopolio natural e barreiras á entrada. Decisións de produción e prezos. O ingreso e a maximización dos beneficios. O custo do monopolio en termos de benestar. Oligopolio e competencia monopolística. Efectos sobre o benestar social. A actitude dos poderes públicos ante o exercicio do poder de mercado</p> <p>Tema 9. Externalidades, bens públicos e información asimétrica.</p> <p>Externalidades e a ineficiencia do mercado. Solucións privadas e políticas públicas. Bens públicos fronte a outros bens. O problema do parasito. A traxedia dos bens comunais. Os dereitos de propiedade. A información asimétrica: selección adversa e risco moral</p>

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas e/ou exercicios	15	10	25
Titoría en grupo	7.5	15	22.5
Sesión maxistral	52.5	84	136.5
Probos de resposta curta	4	33	37

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Nas clases prácticas resolveranse exercicios que se lle proporcionarán ao alumnado con antelación para que os solucione antes da clase. De ese modo identificará aquelas cuestións que lle resultan máis dificultosas e poderá dirimir as súas dúbidas na clase. Tamén se realizará o seguimento da aprendizaxe do estudantado mediante pequenas probas e exercicios que terá que entregar.
Titoría en grupo	Nos seminarios, en grupos reducidos, efectuaranse diversas actividades dirixidas a afianzar os coñecementos adquiridos polo estudantado nas clases teóricas e prácticas.
Sesión maxistral	As clases teóricas impartiranse nas 15 semanas do cuadrimestre. Nelas exporanse de forma reducida os principais contidos dos distintos temas, desenvolvendo con máis detalle os puntos de maior complexidade. Para un adecuado seguimento e comprensión das clases é necesario que o alumnado lea con anticipación a bibliografía básica recomendada para cada un dos temas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O estudantado poderá utilizar as titorías determinadas polo profesorado para ter unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudantado poderá utilizar as titorías determinadas polo profesorado para ter unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.
Titoría en grupo	O estudantado poderá utilizar as titorías determinadas polo profesorado para ter unha atención personalizada, co fin de resolver as súas dúbidas das clases teóricas e prácticas.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Exame escrito (8 puntos). Realizarase un exame parcial co contido teórico e práctico dos primeiros seis temas da materia e unha proba final na data oficial establecida no calendario de exames. A proba final constará de dous partes (a primeira corresponderase cos temas do un ao seis e, a segunda, cos restantes) cada unha das cales valorarase sobre 4 (para poder aprobar a materia terase en conta si o alumno obtivo, como mínimo 1,5 puntos en cada unha das partes). A nota do exame obterase da media aritmética simple das cualificacións alcanzadas en cada parte. O alumnado que supere o exame parcial, só terá que examinarse, na proba final, da segunda parte que se corresponde cos temas restantes. O estudante que non supere o exame parcial terá que examinarse de toda a materia na proba final.	80
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse, polo menos, dúas probas escritas ao longo do cuadrimestre. Cada unha destas probas valorarase, como máximo, con 1 punto.	20

Outros comentarios e segunda convocatoria

NOTA IMPORTANTE: como ya se ha mencionado, la nota final de la materia resulta de la suma de la calificación obtenida en la evaluación continua más la obtenida en el examen. Sin embargo, la puntuación de éste sólo se tendrá en cuenta cuando en cada una de las partes el alumnado obtenga una puntuación igual o superior a 1,5 puntos de los 4 puntos de cada parte. En caso contrario, la nota final será igual a la puntuación obtenida por evaluación continua.

La calificación del estudiantado que no se presenta al examen será la que haya obtenido por evaluación continua.

Para aprobar la materia será preciso obtener una nota final igual o superior a cinco puntos.

La nota obtenida en la evaluación continua (20% de la nota final) se mantendrá para todas las convocatorias del año académico 2013/14.

Bibliografía. Fontes de información

Krugman, P. y Wells, R., Microeconomía: introducción a la economía, editorial reverte, s.a., 2006
Mankiw, N.G, Principios de Economía, Thomson, 6ª edición, 2012,

Recomendaciones
